

الشحى

السبت - ٧ ذو الحجة - ١٤٢١ هـ
الموافق ٢٠٠١/٣/٣
العدد العاشر (١٠)

كت يا دمع

***

يا حسافة

④

عروة بن الورد

امل دقل

④

③

ناجي
العلی

ایران
قلال
اسبوع

مشاريع «قصب السكر» هي السبب الرئيسي في تلوث المياه في المحافظة

«خوزستان» لهدى نعمة عظيمة حيث تحتاج إلى تخطيط وبرمجة دقيقة ومنظمة. تحدث في هذا الاجتماع كل من قائم مقام، رئيس مجلس البلدية و مندوب مدينة «خرمشهر» في مجلس اشورى الإسلامى مشيرين إلى مشاكل المنطقة العديدة و طلبوا من المقامات المسؤلة فى البلاد أن يبدلوا العناية اللازمة لرفع هذه المشاكل دراسة اكمل خطة تحسين المياه النهرية للبلاد على مجرى نهر «كارون».

قال مدير الشؤون الهندسية لأنهار منظمة الماء والكهرباء فى «خوزستان» و منفذ هذه الخطة فى هذا الشأن: تغطي هذه الخطة حيازة السد الحازن لكارون الرابع فى مصادر فروع كارون و سد «در» الحازن حتى الخليج الفارسى.

اضاف «صفائيان»: من أهداف هذه الخطة هي: السيطرة على الفيضانات، اعداد السفن فى القسم السفلى من النهر فى الأهواز، دراسة الحالة الكمية والكيفية للمياه فى سهل «خوزستان» و دراسة المسائل البنوية.

اعلن فى اجتماع مجلس خرمشهر الإدارى و الذى أقيم بحضور حجة الإسلام و المسلمين درى نجف آبادى: -إن السبب الرئيسى لتلوث مياه «خرمشهر» و «آبادان» هو مشروع قصب السكر -

أشار حجة الاسلام و المسلمين «درى نجف آبادى» الى مشكلة مياه المنطقة الصالحة للشرب قائلا:

أمل أن ترتفع مشكلة مياه الشرب لمدينتى «آبادان» و «خرمشهر» بشكل أساسى و جذرى و صرح أن السبب الرئيسى لتلوث مياه المنطقة هو تنفيذ مشروع تنمية قصب السكر و قال انه على مسؤولى هذا المشروع أن يجدوا حلا صحيحا لإخلاء المخارج للأراضى المهيئة لزراعة قصب السكر و لا ينبغي تركه ليعود مرة أخرى إلى نهر «كارون» و أكد أن عدم الإهتمام بمشاكل و معاناة الناس قد يثير استيائهم و يضمهم إلى صفوف العدو. و قال مشيراً لوجود الإمكانات و المصادر الكامنة فى «آبادان» و «خرمشهر»، إن وجود مليونى هكتار من الأراضى الزراعية فى

لأن القراءة هي إحدى مقومات عملية التعليم و التثقيف و من الصعب جدا تصور هذه العملية دون هذا الركن الأساسى. بالطبع لسنا بصدد الغور فى مثل هذا الموضوع و دراسته غير أننا نتطرق على المستوى المتواضع جدا الى دور الإشاعات و اثرها السلبى التخريبى فى المجتمع نتيجة وجود الثقافة الشفهية. فالصحافة عموما و الصحافة المحلية خاصة إذ تحاول أن تقوم بدورها الرئيسى فى تناول الأخبار و الأحداث و المعلومات و بعبارة أخرى تصوير واقع المجتمع، تسعى كذلك أن تشجع الناس و المخاطبين على القراءة، أكثر فأكثر... فاقراً... و اقراً... لتقرأ الصحافة بل العالم بأسره.

بعد عودته الى طهران

الجمهورية الإسلامية الإيرانية فى طرح مشروع منح تأشيرات لرجال اعمال الدول الاعضاء فى «دى ٨» و المصادقة على المشروع كان من الانجازات الايجابية الأخرى لاجتماع القاهرة. وأشار خرازى الى تأكيد اجتماع «دى ٨» على التعاون التقنى بين الدول الاعضاء قائلا: انه تقرر الاستفادة من شبكة الانترنت لاقامة تعاون اقتصادى مشترك. وحول موضوع تعزيز العلاقات بين ايران و مصر قال خرازى: ان هناك نظرة مشتركة بين الشعبين الايرانى و المصرى حيث تربط البلدين علاقات ودية و قواسم مشتركة يمكنها ان تعمل على تقريب العلاقات الثنائية أكثر.

خرازى: تقوم نظرة مشتركة بين الشعبين الايرانى و المصرى

عاد كمال خرازى وزير خارجية الجمهورية الإسلامية الإيرانية ليلة الاثنين الى طهران بعد ان شارك فى اجتماع القمة الثالثة للدول الاعضاء فى مجموعة الثمانى الإسلامية «دى ٨» الذى عقد فى مصر.

ووصف خرازى فى حديث للمراسلين نتائج الاجتماع و زيارته لمصر بالاجيجابية قائلا: ان الاجتماع ركز على تنمية العلاقات التجارية بين الدول الاعضاء حيث تم اتخاذ قرارات جيدة فى هذا المجال.

وقال وزير الخارجية: ان التعاون الذى ابدته

رسالة مفتوحة لتكتل طلابى فى الاهواز موجهة لرئيس السلطة القضائية

اهواز - وكالة ارنأ

انتقد الاتحاد الاسلامى لطلبة جامعة «تشران» فى الاهواز رسالة مفتوحة وجهها لرئيس السلطة القضائية انتقد طريقة محاكمة السيد «تاج زاده» و كذلك طريقة المواجهة مع المجلس و ملف الإغتيالات المسلسلة

تقرير السيد ناصر موسى عن مشاريع مجلس البلدية

اقيمت جلسة حضرها سيد ناصر موسى مندوب مجلس البلدية فى الأهواز وعدد من الشباب بهدف الاستفسار والتعرف على أعمال ومشاريع مجلس البلدية فى الأعوام المنصرمة وذلك كان فى حى علوى. شرح السيد ناصر موسى فى هذه الجلسة متابعاته الدؤوبة من أجل تخفيف المعاناة التى تواجهها المناطق الفقيرة فى الأهواز. وبين للحضور المشاريع التى ينوى المجلس المذكور تنفيذها فى المستقبل.

ومن جانب آخر تطرق الشباب الذين حضروا هذه الجلسة إلى العضلات والمشاكل التى يواجهها الناس والشباب خاصة فى الأحياء المختلفة.

احتجاجات طلابية فى جامعة «ماهشهر»

الكاميرا من يدها مصادرة.

حاولت صحيفة «الشورى» بمتابعاتها للحصول على تفاصيل أخرى عن هذا الخبر، حاولت أن تتصل بالمسؤولين مثل: مندوب المدينة و قائم مقامها و كذلك رئيس الجامعة و لكن دون جدوى، غير أنها، أى هذه المحاولات اكدت لها وقوع هذه الأحداث.

و مما يقال: أن هذه الاحتجاجات قد استمرت يومين على التوالي.

الاهتمام الجاد لتعويض مافاتهم من المعاناة و المصاعب و إصلاح الأمور غير أنهم استقبلوا برد عنيف من قبل المسؤولين و استهانة من قبل قوات الأمن.

و أضاف طالب آخر، أن قوات الأمن بادروا خلال إخماد هذه الإحتجاجات، بالمواجهة الغليظة و المهانة للطلبة، حيث قام أحد هذه العناصر بمطاردة طالبة كانت تصور الأحداث بكاميرتها الشخصية و أخذ بالرغم منها

كثيرة منذ فترة، حتى تم عزل رئيسها السابق، و لكن بعد مجيء هذا الآخر و بعد أن تقبل المسؤولية باتت تتفاقم المشاكل و تكبر العوائق لتدخل بالجامعة و طلابها فى لجج من الأزمات.

و قد ذكر أحد الطلاب فى هذه الجامعة: أن استدعاء قوات الأمن هو الذى زاد الطين بلة و أثار غضب الطلبة حيث كانوا يتوقعون أن يداريهم مسؤولو الجامعة و يعدونهم برفع المشاكل و العراقيل و

شهدت جامعة «ماهشهر» إحتجاجات طلابية أدت الى تدخل قوات الأمن فى حريم الجامعة و ذلك لوجود الضعف و التلاعب و عدم اعتبار المعايير فى عملية «الحذف و الاضافة» للمواد الدراسية فى هذه الجامعة، حسب ما يعتقده الطلاب. و يذكر أن استدعاء قوات الامن قد زاد هو بدوره من حدة هذه الإحتجاجات حيث ادى إلى توتر الأوضاع. وقد علت الهتافات الطلابية شجبا لهذا التواجد الأمنى و تنديدا لأعمال و تصرفات رئيس الجامعة الحالى التى جاءت منافية للموازين و تجاوزا لحدود المهام و الواجبات و المسؤوليات التى تقع على عاتق رئيس الجامعة بالذات و على مساعديه و موظفيه.

مما يذكر أن الجامعة كانت تعاني من مشاكل عديدة و عوائق

خوزستان تتحول الى احد الاقطاب الثقافية

أفضل من مؤهلات محافظة خوزستان، لأننا لا نستطيع أن نحل مشاكل خوزستان عن طريق التنمية الإقتصادية فقط.

وأعلن رمضان بور أن سياسات وزارة الثقافة و الإرشاد الإسلامى تقوم على اقامة المعارض و الوصول الى شكل من اشكال العدالة الثقافية و اقامة اول معرض للعلوم القرآنى و تأسيس مكتبة «الدفاع المقدس»

اعلن احمد رمضان بور مساعد وزارة الثقافة و الإرشاد الإسلامى للشؤون الثقافية فى الأهواز: إن محافظة خوزستان مؤهلة لأن تتحول إلى أحد الاقطاب الثقافية فى البلاد.

وقال: من اجل تحقيق التنمية فى محافظة خوزستان، فاننا بحاجة قبل أى شىء إلى الأمن الثقافى و الأمن للعاملين فى حقل الثقافة حتى نتمكن من الاستفادة بنحو

ايران خلال اسبوع

«ان لجنة التحقيق في المجلس لا يحق لها البحث والتقصي في الشؤون القضائية للعدلية» هكذا صرح على زاده رئيس عدلية طهران يوم الإثنين، في لقاء صحافي عقد في رابطة الصحفيين المسلمين. وأكد على زاده عدم انتفاء القضاة ومسؤولي السلطة القضائية إلى أي من الأحزاب والتيارات السياسية واعتبر اتهام هذه السلطة بالانحياز بأنه أكبر إساءة توجه لها. وأشار على زاده حول تهمة إساءة صحيفة «كيهان» توصلنا إلى مجلس الشورى الاسلامي قائلاً: «فيما يخص صحيفة كيهان توصلنا الى هذه النتيجة وهي انه لم تقع أية مخالفة... وأن السيد خاتمي وخلال لقاء خاص معه، طلب عدم متابعة العدلية لأية إساءة موجهة له من قبل الصحف ومنها صحيفة «كيهان»... وإن كروبي رئيس مجلس الشورى الاسلامي اعتبر موضوع إساءة كيهان إلى مجلس الشورى الاسلامي، قد انتهى...»

ومساء يوم الإثنين من الأسبوع الماضي، وحين كانت الصحف انتهت عملها الفني لعدد يوم الثلاثاء، انتشر خبر في الأوساط الصحافية جعلت الصحفيين قلقين ومهتمين بمتابعة ما إن كان هذا الخبر صادقا. كان الخبر حول مقتل أكبر كنجي. وبعد ساعات اتضح كذب الخبر. وقال رئيس عدلية طهران أنه سيتم اتخاذ اجراء ضد وكالة الجمهورية الاسلامية للأنباء (ارنا) نظرا لنقلها نبأ «مقتل أكبر كنجي» كذبا. وقال على زاده أن نقل مثل هذه الأنباء الكاذبة يفتح المجال أمام الاعداء لبث دعايات كاذبة ضد الجمهورية الاسلامية.

والتقى قائد الثورة الاسلامية السيد علي خامنئي يوم الثلاثاء في جامعة اميركبير الصناعية أساتذة وطلاب هذه الجامعة. وقال آية الله خامنئي في خطاب القاه في جمع الطلاب: انني مخالف للعنف من جانب أي تيار أو تكتل كان. وأكد أن السلطة والمؤسسات الحكومية يجب أن لا تخاف وتهرب من الرقابة والتحقيق.

هذا وقد دافع وزير داخلية ايران عن نزاهة انتخابات الدورة السادسة للمجلس وصفها بأنها من انزه الانتخابات في الدورات السابقة. وأضاف عبد الواحد لاري في كلمة أمام مجلس الشورى الاسلامي يوم الثلاثاء: بالرغم من أن المسؤولين ادوا دورهم في كافة الدورات الانتخابية السابقة بصورة جيدة ونزيهة الا انه ولاسباب خاصة تبقى انتخابات الدورة السادسة من انزه وافضل انتخابات مجلس الشورى الاسلامي هذا واعلن جليل سازكارنجداد المتحدث باسم هيئة رئاسة مجلس الشورى الاسلامي أن قائد الثورة اقترح أن يشكل المجلس والسلطة القضائية لجنة مشتركة لحل المشاكل القائمة في اجواء من التفاهم.

واعلن موسى خوييني نائب مدينة طهران أن خاتمي لم يقرر بعد ترشحه للانتخابات الرئاسية المقبلة وقال: إن خاتمي في شك من أن ديمومة الوضع الراهن، يجعله قادرا على انجاز ما وعده للناس وعلى حل مشاكل الشعب.

وقال رجبعلي مزروعى نائب مدينة اصفهان في هذا المجال أننا (أي التيار الاصلاحى) نواجه مشاكل في الانتخابات المقبلة احدها أن خاتمي لم يقرر حتى الان أن يرشح نفسه.

مهرجان الموسيقى والشعر القشقائى الاصيل فى الاهواز

طهران، اصفهان، شيراز، ياسوج، و الاهواز والقوا كلمات حول هذه الشخصية البارزة. اضاف «محمد هاشم بور»: قد اقيم هذا المهرجان بهمة جمع من الاساتذة والطلاب وعزم الشؤون الثقافية لجامعة «شهيد تشمران» في الاهواز وبمساعدة مالية لمجلس ادارة اتحاد «ابوالفضل العباس» الخيرية للقسقائين وبدعم ومساندة من القشقائين الخيرين انفسهم في الاهواز. والجدير بالذكر ان «السيد محمد ابراهيم ماذون» هو شاعر وعارف واديب قشقائى كبير ومن كبار شعراء وادباء قرن الثالث عشر.

اهواز - وكالة ارنا
بدأ مهرجان الموسيقى والشعر القشقائى الاصيل نشاطه بحضور حشد من محبى الفن فى محل جامعة «شهيد تشمران» وقاعة شركة الحفر الوطنية للاجتماعات فى الاهواز. صرح سكرتير المهرجان فى حوار مع وكالة الجمهورية الاسلامية: قد حضر هذا المهرجان الذى اقيم متامناً مع «ذكرى ماذون قشقائى» فى محل جامعة «شهيد تشمران» عدد من الشخصيات العلمية والثقافية والفنية لحوزات جامعات البلاد من

المثقفون وقد الذات (٢)

فاضل عبيات

وأذا كان البحث عن الذات وتبني مناهج البحث العلمية موضع اهتمام الغربيين بوجه عام: فإننا، نحن الشرقيين، أشد منهم حاجة إليها وذلك لأن مزاجنا القومى، مزاج عاطفى، وتنشر مشاعر الجذب والتفوق على تفكيرنا ضباباً قديعاً معالم الحق والصواب.

وضرورة الإهتمام بتبني مبادئ النقد المنهجى، ليست ضرورة علمية فحسب، بل إنها ضرورة أخلاقية أيضاً لكل من يخشى الانحراف فى ما يبنى من أعمال وممارسات على أساس أفكاره ومعتقداته. ولا حاجة فى تبين مابين المعتقدات والأعمال من صلة، حيث الانحراف فى المعتقد يعكس فى الأعمال التى تبني عليه.

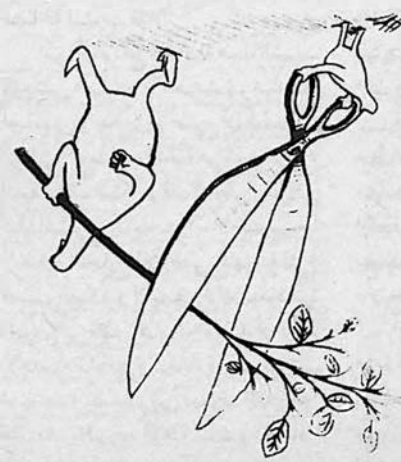
(٨) ولواتفقتنا على ضرورة تبني «مبدأ النقد»، سنتفق ايضاً على ضرورة البحث عن العوائق التى تجعل سريان النقد بين أوساطنا الثقافية فى مجتمعنا يشبه المستحيل...

والخطورة كلها تكمن فى أن استمرار الوضع الراهن، وغياب روح النقد المنهجى، سينتهى بنا إلى نتائج الخواء وافقار الروح الجماعية للمثقفين... وهل من خطورة أعظم من أن تتعرض طموحات المثقف إلى الخواء؟ وأؤكد مرة أخرى أن فى حال غياب النقد: سينتهى بنا الأمر لا محالة إلى الخيبة والنكسة والخواء... وأنا إذ أكرر هذا، أتوجه إلى من ينظر إلى مثل هذه المباحث، كنظره إلى بحث علمي فحسب، لاصلة له بالواقع العملي فى الحياة...

خذ مثلاً الحروب الكلامية المؤسسة على الشائعات... وصخب العنف والتشهير المتبادل والأغتيالات المعنوية وإطلاق الألفاظ القاسية والخشنة التى كثر ما شهدناها تتراوح وتبادل بين الأوساط الثقافية والسياسية فى مجتمعنا... والإكتفاء بخطاب الإدانة والتنديد... هذه المشاهد، إذ أدلت على شيء فإنها تدل على عدم التزامنا بمبادئ النقد وأنا لم نزل نعيش فى ذلك الزمن الذى كان البعض يدعى لنفسه احتكار الحقائق وينطق باسم مطلق الحقيقة.

وغياب روح النقد بيننا يدل على أن تثبيت الذات والإطاحة بسلطة الطرف المقابل (الثقافية أو الاجتماعية أو السياسية) قد أحل محل البحث عن حقيقة الأمور... ويدل هذا على ضعف ايماننا بقضايانا الأساسية التى تحتاج إلى مزيد من البحث والتدقيق من أجل بلورة مسارات جديدة لتطورنا الثقافى والسياسى.

... فعلى أن نبحت فى الأسباب التى أدت بنا الى هذه الحالة... وأن تمهّل أمام قضايانا وأسئلتنا الأساسية... فما اسهل الحديث عن «النقد» وما أصعب الالتزام بمبادئ النقد العلمية وبناتجيه. وأخيراً وليس آخراً، علينا أن نجعل كل ما لدينا من أفكار ورؤى موضوعاً للبحث وأن نبحت عن أنفسنا قبل كل شيء».

من هذه القطيعة الإيستمولوجية (المعرفية) التى أحدثها سقراط.

(٦) اجمع المفكرون الباحثون فى مكونات الحداثة ومقوماتها أن ما يدفع بعجلة التطور إلى الأمام وما جعل العالم يتدفق نحو الإزدهار فى وقتنا الراهن، هو التمسك المستمر بمبدأ النقد... النقدونقد النقد.

وفى العالم الإسلامى العربى وخاصة فى العقود الأخيرة، تم التأكيد على ضرورة تبني مبدأ النقد فى الأوساط الفكرية والثقافية، ولكن الاتجاهات الفكرية المختلفة اختلفت فى تحديد دائرة النقد وصلاحيته من جهة، وفى مناهج النقد ومذاهبه من جهة أخرى.

القسم الأول من الخلافات، أفرز آراء ورؤى حول مدى فاعلية «النقد» وصلاحيته، وتوزعت هذه الآراء فى منطقة تتأطر بموقفين على طرفى نقيض: الموقف الأول هو موقف التيار التقليدى الذى يحاول إلجام مركبة النقد ليقودها نحو دعم المعتقدات التقليدية السائدة ولا يلتزم بنتائج عملية النقد إلا إذا انتهت إلى تثبيت تلك المعتقدات. والموقف الثانى هو موقف الاتجاه الفكرى الذى يحاول إطلاق سراح مركبة النقد فى جميع مناطق الحياة ويلتزم بنتائج النقد مهما كانت محرجة ومهما كانت تستدعى تغييرات أساسية فى الفكر والمعتقد، وفى العمل والممارسة.

والقسم الثانى من الخلافات حول «النقد»، يأتى فى تبين مناهج النقد ومذاهبه. والحديث عن مناهج النقد يرتبط بموضوع النقد. وهذه المناهج يتناولها الفلاسفة فى مؤلفاتهم عند ما يتطرقون إلى ما يسمونه methodologie ويبحثون أولاً عن عمليات التفكير العامة وثم عن الأسس الفلسفية لكل منهج فى كل علم.

(٧) تلك مرحلتان من تاريخ الفكر البشرى: لا يتردد أحد فى أنها من أهم العقبان التى مرت عجلة تطور الفكر البشرى عليها...

تهنئة لـ «عين ٢» ونداءها»

تم إصدار نشرة محلية داخلية لمنطقة «عين ٢» التى تقع شمال غرب مدينة الأهواز بثلاثمائة متراً تحت عنوان «نداء عين ٢» وهى صحيفة اجتماعية، ثقافية، رياضية... وقد واجهت استقبالا جيدا من قبل الأهالى وتطمح هذه الصحيفة أن تعكس معاناة المجتمع وحرمان المنطقة - كما جاء فى مقالها الإفتاحي - أولا وإيصال نداء مفاهيمهم فى مجال القرآن حيث حار على مقامات ورتب عالية فى مستوى المحافظة بل والبلاد كله ثانيا، وكذلك تحسين صورة المنطقة وإزالة الشوائب عنها وتحريض الأهالى للمشاركة فى عملية البناء والعمران والتطوير. صحيفة «الشورى» الأسبوعية إذ ترحب وتهنئ إصدار هذه النشرة، تمنى لها مزيدا من النجاح والإزدهار ولطاقمها التوفيق والإستمرار.

(٤) ظهرت فى السنين الأخيرة فى مجتمعنا، وبين جيل الشباب خاصة، ملا مع صحوة ثقافية زرعت بذورا للأمل فى قلوب كل من الذين يطمحون إلى التغيير الجذرى فى المجتمع نحو ما يرونه أفضل.

وحسب تقديرى، إن التفاؤل من الشعور بتكوين هذه الصحوة يجب أن يقتصر بها جس الذود عنها، من عناصر تخنقها من داخلها: الأمر الذى حين يحدث، ربما يجعل المجتمع يتقهقر إلى أنزل مما كان عليه قبل هذه الصحوة... وهذا ما يجعل إعادة النظر حول دور المثقف فى مجتمعنا ضرورة لا تقبل التفتيت.

ولقد بينت فى العدد الثامن من «الشورى» بعض ما يتعرض إليه المثقف (أو تعرض إليه بالفعل) فى أداء دوره، من نكسات وأوتراجات.

ونتطرق بهذا الصدد: مما يبين لنا تاريخ الحضارات وتأريخ الفكر البشرى: إلى بعض النماذج التى تعد من أهم أحداث التاريخ الثقافية والحضارية: وذلك ليستبين السبيل أمامنا ولنستوحى منها ملامح الطرق من أجل مقاربة الأزمنة فى هذه الحقبة الزمنية:

(٥) تبين كتب تاريخ الفكر البشرى، أن المفكرين والفلاسفة الأوائل قد ركزوا جل اهتمامهم على «الطبيعة» وكانوا يبحثون دوماً عن مكونات الحياة، أهى الماء؟ أم الهواء؟ أم النار؟ أم الأرض؟ وكانوا يسعون لإيجاد أجابات مقنعة على تلك التساؤلات. ولم يتجه المفكرون إلى البحث عن الذات البشرية ومدى صلاحيتها لمعرفة العالم... هكذا كان حتى ظهر سقراط على الساحة الفكرية.

وما يميز سقراط عن الفلاسفة الآخرين: أنه اتجه إلى سبر غور روح الإنسان، يستطلع الافتراضات ويستجوب اليقينيّات. وحين كان الناس يتحدثون عن المفاهيم كان سقراط يسألهم عن ماهية المفاهيم والكلمات المجردة التى كانوا يتكلمون عنها بسهولة. فإذا تحدث الناس عن العدالة أو الموت أو الديمقراطية أو الشرف أو الأخلاق: كان يسألهم عن معنى هذه الكلمات ولم يقتنع بإجاباتهم المألوفة...

فبينما كان المفكرون منهمكين فى فهم «الطبيعة» ومكونات الحياة... فإذا بسقراط واصل البحث عن خصائص الذات البشرية وقال للإنسان «ابحث عن نفسك قبل كل شيء».

ولقد عانى البعض من طريقة سقراط فى السؤال والبحث واعترض البعض الآخر على طريقته هذه بحجة أنه لا يزيد العقول إلا اضطراباً وإثارة للشكوك...

ومنذ أن ظهر سقراط، قفز الفكر البشرى قفزة نوعية وصار الإنسان هو موضوع الفكر (object). ويؤكد الكثير من المفكرين ومن كتاب الفلسفة الإغريقية أن فلسفة يونان انبثقت

ناجي العلي... حياته وفنه

عزيرى ناجي...
نام الاولاد منذ قليل وفرغت لتوى من ترتيب
الاوعية، وتفتقد المنزل. الغرفة لا تزال مضاعة لكن
الظلام يتنفس في كل زاوية منها
... من اين ينبعث كل هذا الظلام؟! من اين تأتي
كل هذه الوحشة؟! اصحابك الطيبون ما زالوا
معنا... كثيرون منهم باتون لزيارتك يقطعون الوقت
بيننا ويتنظرون طويلا... لكنك في كل مرة تتأخر.
... ناجي لحظة واحدة... كائن اسمع رنين
جرس الباب.
لحظة واحدة سائرنا لا تفتح... اظن انك قد
اتيت.

مقتطف من رسالة «ام خالد» زوجة ناجي
العلي... تخاطب ميثا قد يبعث في اية لحظة من بين
الخطوط السوداء... يروي جسده المشلول دموع
حنظلة الوحيد.
انه الشهيد ناجي العلي الذي اغتيل في لندن في
الثاني والعشرين من شهر تموز / يوليو سنة ١٩٧٨
ولد ناجي العلي في قرية الشجرة عام ١٩٣٦ وهي
قرية تقع بين الناصرة وطبريا في الجليل الشمالي...
في فلسطين... حيث قد تم ابعاده وعائلته عام ١٩٤٨ -
ولما يتجاوز العشرة اعوام - نحو الجنوب اللبناني مخيم
عين الحلوة.

عاش مع اخوته حياة الذل والقهر تحت وطأة الفقر
والغربة شب بعيداً عن ارض الوطن يملأ نفسه الامل
والعزيمة.
درس الميكانيكا في لبنان من ثم انتسب الى
اكاديمية الفنون اللبنانية عام ١٩٦٠ وقد تركها نتيجة
ملاحظته من قبل الشرطة اما في عام ١٩٦٣ فقد ترك
لبنان قاصداً الكويت... عمل في الصحافة ودرس
الرسم من ثم انتخب رئيس رابطة الكاريكاتير العربي
سافر الى لندن وعمل في جريدة القبس الدولية.
نشر اكثر من ٤٠ ألف لوحة تفضح المؤامرات التي

«القومية.. والأمن القومي»

هل القومية هي تهديد للأمن القومي

السياسية.

فالوحدة الوطنية المشدودة والوفاق الاجتماعي
المطلوب والأمن القومي الواجب ليس تعميماً
حكومياً يجب تنفيذه فور اصداره وابلغته وهذا ما
يؤكد جسمامة الموقف واهمية الروية. نحن نؤمن -
كما صرحنا فيما سبق - أن مقولة الأمن هي اليوم من
أهم البحوث والاهتمامات في البلاد ولا بد أن تكون
كذلك، إلا أننا نؤمن كذلك بالقوميات و حقيقة
واقعتها وبخصائصها الثقافية كاللغة، المذهب،
العادات والتقاليد، التاريخ وأهم من كل ذلك الهوية
القومية. فلم نجد في هاتين المقولتين من تعارض بينهما
قط، فان من يرى ان هنالك تعارضاً بين الإثنين يحاول
ان يفترق الأولى بالأخرى وهذا هو الذي يهدد الأمن
القومي والوحدة الوطنية ومحاوله تحقيق شعار «أمة
واحدة، لغة واحدة» هي التي تفكك عرى الوحدة و
تشتت شمل البلاد والامة. فلا يجوز - بابه حال
من الأحوال تاميم هوية قومية على حساب هوية
القوميات الأخرى بسياسة التمزيع أو غيرها من
السياسات العنصرية. فالهوية الوطنية (و هي الهوية
الإيرانية) يجب أن تكون في حقيقتها خيمة تلف و
تحتضن الهويات القومية الأخرى في حدودها لان
الشعوب الإيرانية يمكنها ان تساهم بثقافتها و
خصائصها وتراثها وكفاءاتها في صنع الثقافة الإيرانية
بشكلها العام وهذا بالذات ما يودي الى قوة وغنا
الثقافية الإيرانية، وقد يصدق عكس ذلك حيث أن
ابعاد ونفي الثقافات الأخرى يمكنه ان يهشعش
الثقافة الإيرانية العامة ويودي الى ضعفها وهوانها
فالامر هو كما يعتقد أصحاب المنهج الوظيفية
اذ يعتبرون المجتمع كجسم الانسان فكل اجزاءه
ترتبط ببعضها واستمرار الحياة منوطه بفاعلية كل من
الاجزاء والاعضاء بشكل صحيح.

فمن هنا يتجلى بوضوح وجوب تقديم تعريف
جديد للهوية الإيرانية كي تدخل كل القوميات و
الشعوب الإيرانية في نطاقه وتصب في مجراه
بمشروعية ومقبولية ولا تتحدد معالم الهوية الإيرانية

غبار الأوهام والمخاوف الكاذبة ونكشف ما كان و
لا يزال يدفن إما جهلاً وعصبية أو إهمالاً وتساهلاً.
- أما الأمن القومي فهو مما لا يختلف في وجوب
استقراره أحد وأنه يجب أن يتقدم كل قضايا البلاد و
كذلك أخذه بعين الاعتبار في جميع الشؤون،
فهناك الأمن القومي الثقافي والأمن القومي
الاقتصادي والأمن القومي السياسي ولا بد لها أن
تكون في أولويات شؤون الوطن تركيزاً ودراسة و
اهتماماً، غير انه إن أصبح ذريعة لسحق الشعوب و
طمس هويتهم وكبت مشاعرهم القومية واجهاد
الواقع القومي والثقافي المتعدد في البلاد لفرض
ثقافة واحدة كثقافة عامه وشاملة، فهذا ما لا يطاق
بل ما لا يمكن تصور تحقيقه فضلاً عن تحقيقه. فلا
يجوز القفز على الثقافات المتعددة الموجودة كواقع
إساسي في إيران بل علينا توظيفها بوعي لغناء الثقافة
الإيرانية بشكلها العام وتوسيع مجالاتها الحيوية و
تطويرها. حيث أن الشعوب قد بلغت ذلك الوعي
الذي لا يصبغ لأي قرار سلطوي يقضى على ثقافتهم
وهويتهم القومية وقد كشفت التجربة عن فشل
معظم المحاولات التأميرية التي كانت تمارسها السلطة
البهوليّة الجائرة لقمع القوميات وتذويب هويتها
الثقافية في الثقافة الرسمية وبالتالي إمحائها وأثبتت
أن الشعوب رغم كل المعاناة والمأساة والإضطهادات
فأنها لا تزال تحافظ على تراثها وثقافتها ذاتيتها... و
في عصرنا هذا ونظراً للتطورات والتغيرات العالمية
التي حصلت والتحديات الإقليمية المحاطة بنا، فإن
ممارسة هذه الأيديولوجية عملياً قد تقلب المعادلة تماماً
فتصير (هذه الأيديولوجية) هي التي تززع الأمن
القومي وتهدد مصالح البلاد.

نوكد أن هذه الحقيقة هي حقيقة الواقع القومي
والثقافي المتعدد في إيران كانت ولا تزال واقعا ملموسا
لا يمكن إجماعه، وإنما تفرض نفسها - أي هذه
الحقيقة - على كل باحث ومحلل سواء كان منصفاً
أو غير منصف وعلى كل المعادلات والدراسات و
الحسابات الاقتصادية والثقافية والاجتماعية و

أدهشني خبر قرأته في إحدى الصحف يلوح
بانذار وجهه مساعد وزير الثقافة والإرشاد الاسلامي
في شؤون المطبوعات والصحافة السيد «مؤبد
شهيد» اذ كان يتحدث على هامش المهرجان الأول
لصحافة المنطقة المركزية للبلاد في اجتماع للصحفيين
في مدينة «اصفهان» حيث يقول (ما نقلناه عن
الفارسية): «تقوم عدد من الصحف المحلية بطرح
القضايا القومية ومطالباتها وهذا لم يكن في صالح
الأمن القومي وهو يهدد مصالح البلاد». [كياهن -
السبت ٧٩١٢٦ - ش]

مما يثير الدهشة والأسى في نفس الوقت هو أن
يقول بهذا المنطق ويتمطق بهذا القول من يدعى أو
يغد في قائمة الإصلاحيين بل ومن رموزها التي تهتف
بشعارات المجتمع المدني والمواطنة والديموقراطية و
حقوق الإنسان... إلى غير ذلك من الشعارات
الخلافة والمحبة الى قلوبنا جميعاً، تهتف بها ليل
نهار ويصرح وهو الذي يحمل على عاتقه عبء
مسئولية خطيرة وهامة في وزارة لها دورها الحساس و
الريادي في حركة الإصلاحات هذا التصريح الذي
لا يسنده دليل قاطع ولا يقوم منطق سليم ولا حتى
يسعفه شاهد ملموس.

ومما يزيد الأسى والخيبة أن لهذه الفكرة أنصارا
ومؤيدين، ذلك لأن مسألة القوميات لم تزل رغم
كل أهميتها وحساسيتها وعلى الأخص في بلد
كإيران بتنوعه القومي وتعددته الثقافي لم تزل مهمة
من حيث الدراسة العملية والمنهجية المنصفة من قبل
المراكز والمؤسسات المعنية أولاً والمفكرين والنخب و
المثقفين الإيرانيين، ثانياً وقد يمكن اختصار الأسباب
والعلل فيما يلي:

الأول: هيمنة الشعور الشعبوي على التراث
الفكري الإيراني الذي يكمن في لاوعي البعض وله
أثره الملحوظ في التفسيرات والتقارير والبحوث و
الخطابات التي تكتب وتشر وتقال في هذا المجال
كما نشاهدها ونسمعها منذ أوان ما بين حين وآخر
من هذا وذاك بصفتهم كتاباً أو باحثين أو مقامات
مسؤولة وهذا هو في الواقع أمر بالغ الخطورة.

الثاني: الأمن القومي الذي يتذرع به بعض هؤلاء
حيث يبيحون لأنفسهم أن يصدروا احكاماً قاسية و
ظالمة بحق القوميات وبهذا الحجج الواهية وهذا هو
بالذات ما يجعلنا أن نقف ولو قليلاً عنده لتزيح عنه

حاكتها بعض الانظمة العربية وتصف حالة التفريق
والفوضى التي احاطت بالمنظمات الفلسطينية فكان
جراً ذلك ان تم اغتياله كنتيجة طبيعية لمناضل نائر
يقاوم المحتل ويقف حاجزاً امام من اتخذ من القضية
سلماً للوصول لمكسب ما. لقد سقط ناجي العلي
ورسومه مضرجين بالدماء امام مبنى جريدة القبس
الدولية وقد اجمع الذين شاهدوا تلك الرسوم بانها
كانت تعبر على جاري عاداتها دائماً عن الزمن العربي
الردى وهو الذي اسهم في الكشف عن عوراته
والنضال من اجل تغييره.
رثاه الشاعر الفلسطيني الكبير سميح القاسم...
فقال:

كم هو شرير هذه الولد حنظلة
تمنحه الاسم الجميل ناجي
فيهزأ بنا
عن اية نجاة يتكلمون
عن نجاة ٤٨
عن نجاة ٦٧
عن نجاة ٨٢
عن نجاة ايلول الالوان الاربعة
ام نجاة تل الزعتر وصبرا وشاتيلا
... كم انتم ساقطون
... كم انتم تافهون
اخرجوا من خلف اكاذيككم
اخرجوا من حظائر عروشكم
وقصور رئاستكم
... واعترفوا بحقارتكم.

عبد الكريم الأهوازي

على سبيل المثال بـ «شاهنامة فردوسي» أو «جهارشنبه
سوري» أو «تخت جمشيد» و... فحسب والا
فالعربي الإيراني مثلاً لا يجد عند نفسه ما يربطه بهذه
المعالم والرموز من وشائج وتعلقات ويشعر عند
ذلك بالفراق والحواجز التي تبعده يوماً بعد يوم عن
استيعاب هذا المفهوم (عربي - إيراني) والافتقار به،
من ناحية أخرى يشجع هذا الامر ان ينظر المواطن
الإيراني (غير العربي) لعرب إيران بأنها جالية عربية
(مقيمة في إيران)!!

فان تكن هنالك ما تززع الأمن القومي وتهدد
مصالح البلاد حقاً فهي بالتأكيد لم ولن تكون القضايا
القومية وطرح مطالبها المشروعة عن طريق بعض
الصحف المحلية كما يصرح السيد «مؤبد شهيد»
وأما القمع والكبت والتعتيم والاغفال والاهمال
هي التي قد تسوق البلاد الى المهوى والى ما لا نرغب
فيه جميعاً.

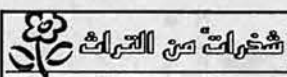
فماذا عسانا ان نقول بعد ما كنا نتوقع منه ان يشجع
بتصريحاته بل ومبادراته الصحافة المحلية تعزيزاً لبناء
المجتمع المدني وإرساء لقواعده ومراكزه ومؤسسته
الثقافية وهي تكون لارباب دعامة للأمن القومي و
ضماناً للوفاق الاجتماعي وجدناه يهاجم الصحافة
المحلية ليطحرها المطالبات القومية دوناً تميز بين
المطالبات المشروعة وغير المشروعة لكننا نقول له و
لأقرانه الذين يحذون حذوه في هذا النمط الفكري ان
الحل فيما نراه لإزالة الهوة بين الشعوب الإيرانية و
المخاوف والتهديدات الاقليمية والطريقة من اجل
الوصول الى الوحدة الوطنية والوفاق الاجتماع الذي
يضمن الامن القومي هو بايجاز:

أ- السعي لازالة التوتر علاقات القوميات و
الشعوب الإيرانية فيما بينهما من جهة وبين السلطة
من جهة أخرى وتشريع باب الحوار على مصراعيه و
مقاومة عملية الفصل بين الأنا والغير (داخل الوطن)
و عملية التمزيع.

ب- مكافحة الامية والجهل والفقر الثقافي و
التحريض لقبول الوحدة الوطنية في ظل تكريم و
تعزيز الشخصية والهوية القومية وذلك بتنمية
المؤسسات المدنية لمشاركة كل الشعوب الإيرانية في
عملية تقرير المصير.

ج- تحقيق العدالة الاجتماعية والثقافية و
الاقتصادية والاجتناب من التعتيم أو القمع.

عروة بن الورد

شاعر جاهلي من عبس . كان من اشهر فرسان العرب واجودهم . تروى عنه اخبار كثيرة حول عنايته بفقره عبس وضعفائهم . فكان اذا اصابت الناس سنة شديدة جمع الضعفاء والمرضى والعجزة وكرمهم ثم خرج بالاقوياء في غارة وجعل للباقيين نصيباً منهم . يعد عروة من اشهر صعاليك العرب قبل الاسلام والفاء عصابة من الصعاليك تغير على الاغنياء وتوزع الغنائم على الفقراء ولهذا سُمّي «عروة الصعاليك» . يتصف شعر عروة بسهولة اللفظ ووضوح المعنى طبع ديوانه مرات في كل من الجزائر والقاهرة وببيروت . توفي حوالي عام ٣٠ قبل الهجرة (٥٩٢) .

أقلَى على اللوم

أقلَى على اللوم يا بنة منذر
ونامي فان لم تشتبه النوم فاسهرى
ذريني ونفسي ام حسان اني
بها قبل ان لا املك البيع مشترى
ذريني اطوف في البلاد لعلني
اخليك او اغنيك عن سوء محضر
فان فاز سهم للمنية لم اكن
جزوعاً، وهل عن ذاك من متاخر؟
لحي الله صعلوكاً اذا جن ليله
مضى في المشاش ألفاً كل مجزر
ولكن صعلوكاً صفيحة وجهه
كضوء شهاب القابس المتنور
مُطلاً على اعدائه يزجرونه
بساحتهم زجر المنيع المشهّر
فان بعدوا لا يأمنون اقترابه
تشوق اهل الغائب المنتظر
فذلك ان يلقى المنية يلحقها
حميداً، وان يستغن يوماً فاجدر

ابوذيات

اب كذا غطاك مد ايديك ورجلك
وابجى للبيجة لجلك ورج لك
اب يوم الكون لم غومك ورجلك
يردون الخصم بالموزميه
*
اب عزم غومه الرجل ينهاب وصله
اولون بيهم يدك عاخصم وصله
وحك الجسمه بالطف صار وصله
الاصيل المايطيع اهل الرديه

عبدعباس بيت صباح

ابراهيم الديراوي

كت يا دمع

مرينه والدنيا اب حزن، مرينه ودموع الوسافه اب كل جفن
مرينه بحاره و تعدينه اب سفينته السفن
او شفته البحر مكتوف بالصفنه و على الغفله يون
او موجاته من الخوف ترعش و الهوى يمر ممتحن
كت يا دمع كت المزن كت و اصبح اب لونك حمر وجه الكطن
بلكت تغطي كلوب جاويها الحزن
صب موع اب نارك حديد البالسجن

اصوات جديدة

حكاية حبي

اريد ان احكي معك واليك ..
اريد ان اقول لك ما يخفيه صدري ..
من حب تجاهك ..
كما رايتك ..
ومن اول نظرة ..
اردت ان اقله لك ..
وان اعترف به امامك ..
لكن .. ساقوله لك .. اذن احبك !!
مسافة طويلة تحجز بيني وبينك ..
لكنني سوف اسافر
سوف اطيّر باجنحة
حريرية ..
في سماء .. لاجوردية ..
سوف اطيّر ..
على اجنحة الغيوم السحرية ..
سوف اطيّر عبر موجات الزمن ..
عبر الكلمات ..
عبر المعاني ..
والمشاعر ..
سوف اعطى شفتي لنسيم الصباح ..
لتقبل وجتيك ..
مع كل نسمة ساحرة ..
وعيناي .. سوف اهديها للقمر ..
لتنظر اليك ..
وانت نائم ..
في سرير العافية ..
ويداي ..
سوف اعطيها للشمس ..
لتلمس شعرك ..
مع كل شعاع دافئ ..
سوف احكي حكايتي للتراب ..
لتسمع كلماتي ..
حين تضع راسك على الارض
لاقترب منك ..
حين تنام ..
سوف اهدي قلبي ..
لتجد حبك ..
فلا حيلة بيدي ..
الا المخاطرة ..
لانني عاشقة !!!

سعيدة شاهين النواصري

موسى جرفى

من ادب الحديث

امل دنقل

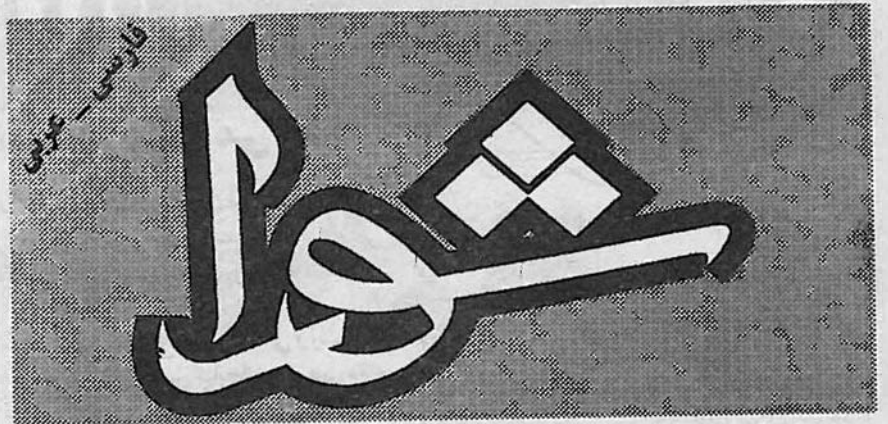
ولد امل دنقل في عام ١٩٤٠ وكتب معظم اشعاره طوال فترة مرضه الذي صارعه اربع سنوات : من اوائل سبتمبر ١٩٧٩ الى اواخر ١٩٨٣ ولزوجته -عبلة الرويني - اسهام تام في جمع اعماله الشعرية التي سميت بـ «اوراق الغرفة (٨)» . الغرفة التي قام فيها امل مرضه ، قرابة عام ونصف . «مقتل القمر»
... وتناقلوا النبأ الاليم على بريد الشمس
في كل المدينة :
«قتل القمر» !
شهوده مصلوباً تدلى رأسه فوق الشجر!
نهب اللصوص قلادة الماس الثمينة من صدره!

تركوه في الاعواد،
كالاسطورة السوداء في عيني ضرير
ويقول جاري :
«كان قديساً، لماذا يقتلونه؟»
حط السماء
واطل من فوق القمر
متألق البسمات ماسي النظر
- يا اخوتي هذا ابوكم ما يزال هنا
فمن هو ذلك الملقى على ارض المدينة؟
قالوا: غريب
ظنه الناس القمر
قتلوه، ثم بكوا عليه
ورددوا «قتل القمر»
لكن ابونا لا يموت
ابداً ابونا لا يموت
***
هذا هو العالم المتبقى لنا : انه الصمت
والذكريات السوداء هو الاهل والبيت
ان البياض الوحيد الذي نرتجيه
البياض الوحيد الذي نتوحد فيه :
بياض الكفن

من الدرامى

عمده ارد اذرى الروح واب عاصف
الريح
بلجى على بيت اهوای من تصفن اطيح
***
اب هميه وگلت لهوای ناوشنى ورده
رد گال اجيب امنين ونطاني خده
***
بلمشرعه وعطشان ونشد على المای
روحي الوكيحه اترید من جربة اهوای
***
گالولى بحر هواك هزه الهوى وهاج
گلت اصعد اب مشحوف شوگى
على الامواج

هفته نامه شرق - فارسی - عربی
سال اول شماره ۵۵۵ - ۸ صفحه
شنبه سیزدهم اسفند ۱۳۷۹ هـ شمسی
قیمت ۶۰ تومان

مطبوعات محلی

باید ها و نبایدها

هشتاد روز نمایش در اهواز

کارون

روز بانگی

دکتر کیانوش راد نماینده اهواز شکست اصلاحات عامل فروپاشی جامعه ایران

اصلاحات ضرورتی اجتناب ناپذیر می باشد و شکست اصلاحات در کشور به شکست تره همبستگی دین و سیاست منجر خواهد شد . به گزارش ایسنا دکتر کیانوش راد، نماینده مردم اهواز در مجلس شورای اسلامی که در بندر امام خمینی (ره) سخنرانی می کرد، با بیان این مطالب گفت: شکست اصلاحات جامعه ایران را با فرو پاشی از درون مواجه خواهد ساخت.

وی در باره حق نظارت مجلس اظهار داشت: سؤال و تحقیق و تفحص و نظارت حق قانونی شرعی و ملی مجلس شورای اسلامی است و هیچ کس نمی تواند این حق را از مجلس سلب کند اگر نظارت مجلس بر دستگاهها ضعیف و یا نادیده گرفته شود، معلوم نیست چه بر سر کشور خواهد آمد و چه کسی به داد مردم خواهد رسید. وی افزود: مجلس تنها پناهگاه و نقطه امید و

تکیه گاه مردم در طول تاریخ معاصر ایران بوده است وی با اشاره به پرونده قتلهای زنجره ای گفت: تعجب در اینجا است که چرا برخی می گویند موضوع را تمام کنید و دیگر در این مورد حرفی نزنید. مگر ممکن است به جای مصالح مردم مصلحت دیگری را قبول کنیم؟ تنها کشف ریشه ها و دلایل بروز این حادثه است که می تواند از تکرار آن جلوگیری در همین صفحه

معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

خوزستان بیش از هر چیز نیازمند امنیت فرهنگی است

صفحه ۲

به دنبال پخش برنامه صبح بخیر ایران

نامه جمعی از جوانان و دانشگاهیان به فرماندار شادگان

به دنبال پخش برنامه صبح بخیر ایران اسلامی که در آن به گونه ای غیرمتصفانه و به دور از واقعیت جغرافیائی شادگان و فرهنگ این شهرستان تصویر کشیده شده بود، جمعی از فرماندار این شهر نسبت به پخش این برنامه اعتراض کردند. در این نامه آمده است: در همین صفحه و صفحه ۲

اعتراض تشکل زنان آبادان نسبت به آلودگی زیست محیطی پالایشگاه

در همین صفحه و صفحه ۲

شکست اصلاحات عامل فروپاشی جامعه ایران

از همین صفحه

گردد. خاتمی بارها بر توسعه پایدار، همه جانبه و درون زا تکیه داشته که توسعه اقتصادی نیز یکی از ابعاد آن است وی با تاکید بر این که توسعه همه جانبه زمانی تحقق می یابد که امنیت، آزادی، رشد اقتصادی و توزیع عادلانه ثروت تحقق یافته باشد، گفت: دولت خاتمی در شرایط موجود نسبت به دولت پیشین موفق عمل کرده است و آهنگ رشد بی رویه ی تورم را کند کرده و از آن جلوگیری نموده و بخش قابل توجهی از بدهی های خارجی را پرداخت نموده است.

وی افزود: همچنین پروژه های عظیمی که در دست اجرا بوده، به بهره برداری رسیده و یا در حال اتمام است و با بسیاری از ریخت و پاش ها و تشریفات زاید اداری جلوگیری شده است. عضو فراکسیون جبهه مشارکت مجلس با اشاره به درک مردم از شرایط روز خاطر نشان ساخت: مردم همه چیز را میدانند، آقایی که این قدر دم از اقتصاد می زند، چرا از مجلس پنجم و ششم بیشترین انتقادات را به وزیر کشور و ارشاد داشته اند و چرا از وزرای اقتصادی و وزرای غیر سیاسی سؤال نمی کنند.

وی تصریح کرد: معلوم است این افراد یا دروغ می گویند و این بهانه ای بیش نیست یا این که آنها حقیقتاً حرف چندانی در این زمینه ها نداشته اند و به طور نسبی در این زمینه ها فعالیتهایی در حال انجام بوده است. وی تاکید کرد: متأسفانه برخی از عناصر مخالف اصلاحات حتی از مارکسیستها پیشتر افتاده اند. اگر آنها شعار نان، مسکن، آزادی را سر میدادند اینها تنها به شعار نان، مسکن بسنده کرده اند در حالی که امام امت (ره) بارها فرموده اند مردم ما برای نان و مسکن قیام نکرده اند مردم برای استقلال، آزادی و جمهوری اسلامی قیام کرده اند کیانوش راد اضافه کرد: آیا اکنون میتوان گفت مردم آزادی نمی خواهند فقط نان و مسکن می خواهند.

کنند. نماینده مردم اهواز تصریح کرد: مجلس، قضا تیه و سایر ارکان نظام در مقابل آزمایشی سخت قرار گرفته اند که تنها با صراحت و شجاعت در مجازات متخلفین قابل جبران است و هر چه بخواهیم سرپوش بیشتر بر آن بگذاریم، شبهات مردم بیشتر خواهد شد. وی اضافه کرد: امنیت واقعی زمانی در کشور تحقق می یابد که مردم احساس کنند که به صرف مخالفت آنها با این و آن، مورد شتمات و تهدید قرار نخواهند گرفت. وی در خصوص اظهارات اخیر آیت الله شاهرودی در باره امیدواری ایشان برای فعالیت مجدد مطبوعات توقیف شده، گفت: آقای شاهرودی حرفهای خوبی می زند، اما به عمل کار بر آید، به سختدانی نیست. اصلاحات باید در عمل پیاده شود و تنها با حرف کارها درست نمی شود. او ادامه داد: ریاست محترم قوه قضائیه باید جلو برخورد های خلاف قانون را بگیرد و تنها تو صیه اخلاقی به برخی از قضات که شئونات قانونی را رعایت نمی کنند، کافی نیست. وی در باره تضعیف اقتدار سه قوه، گفت: تضعیف هیچ قوه ای به صلاح کشور و امنیت جامعه نیست اما انتقاد از هر کس و هر مقامی مفید است. البته مرز انتقاد با توهین و تخریب متفاوت است.

وی افزود ما خواستار اقتدار قوای سه گانه هستیم، اما اقتدار در نزد مردم، در وهله اول با عمل به وظایف و بروق قانون تحقق می یابد و هر کس ادعای فرا قانونی عمل کردن کند، خود، اولین ضربه را به اقتدار و مشروعیتش نزد مردم وارد کرده است. کیانوش راد خاطر نشان ساخت قوه قضائیه نیز تنها با عمل به قانون اقتدار واقعی خود را خواهد یافت. وی با اشاره به شعار های خاتمی برای انتخابات ۸۰ گفت: شعار خاتمی نداوم همان شعارهای قبلی است. گرچه باید در بعد اقتصادی از شفافیت بیشتر و با تکیه بر شاخصهای کمی ارایه

سؤال نمایندگان خوزستان از وزیر نیرو

کیفیت نامناسب آب کارون به موضوعی برای طرح سؤال از وزیر نیرو توسط برخی از نمایندگان خوزستان در مجلس تبدیل شده است. گفته می شود نقش اصلی در طرح این سوال برعهده کربلایی نماینده اهواز است و میدری نماینده آبادان و تعدادی دیگر از نمایندگان قرار است به سوال کنندگان از بیطرف افزوده شوند.

محمد کربلایی در گفت وگویی کوتاه با خبرنگار ما درباره سؤال از وزیر نیرو گفت: برداشت بی رویه از سرچشمه کارون، صدور آب به کویت وعدم کنترل آلودگی آب کارون محورهای عمده این طرح سوال می باشند.

وی افزود: وضعیت آب شرب شهرهای پایین دست طرح توسعه نیشکر من جمله شادگان، سوسنگرد، آبادان و خرمشهر و همچنین عدم اجرای طرح آب شرب اهواز که قرار بود امسال به بهره برداری برسد از دیگر محورهای طرح سؤال از آقای بیطرف می باشد.

نامه جمعی از جوانان و دانشگاهیان به فرماندار شادگان

ادامه از همین صفحه

فرماندار محترم شهرستان شادگان!

دغدغه عمده و هدف محوری تمام روشنفکران، تحصیلکردگان، نخبگان و دلسوزان این شهرستان مبارزه با ذهنیت های تعمیگرا و توهین آمیز و پاک کردن غبار نسبت های ناروا و موهن از چهره معصوم این شهر گمشده در غبار جعل، و اعاده حیثیت و اعتبار در خورشان ادبی - فرهنگی و علمی آن می باشد. اعتبار و حیثیتی که در اثر اعمال کاری و تسامح ناصواب و مغرضانه بعضی از مسئولین کم اطلاع و غیرمتعهد استان و شهرستان در معرض بی توجهی و فراموشی قرار گرفته است. تعمیم دادن نارساییهای اجتناب ناپذیر فرهنگی که در سطح بعضی از روستاها موجود است به کل مردم شهر و رواج تلقی غیر تحلیلی و آغشته به اغراض و موهوم، از آداب و سنن ریشه دار و غنی این منطقه و اتخاذ رویه های کجدار مریض در انعکاس فرهنگ و آداب پر بار مردم غیرتمند و جفاستیز این خطه در طی سالیان اخیر، باعث هدر رفتن پتانسیل های بالقوه ادبی - فرهنگی این شهرستان و تخریب وجه حقیقی

و واقعی آن در اذهان عمومی شده است و نتیجتاً چهره های سرشناس ادب و فرهنگ این شهر برای احتراز و ابتعاد از تیررس این تلقی های مسموم و موهوم یا دست به مهاجرت زده اند یا به کنج های انزوا و حاشیه نشینی روی آورده اند. . . . قشر فرهنگی و قلم بدستان و فرهیختگان این شهر به انحاء مختلف بایره گیری از فرصتهای مغتنم سعی در برطرف کردن و تغییر این ذهنیت های غلط و مغرض دارند و تلاش می کنند تا وجه اصیل و بافت حقیقی و تحریف نشده این شهرستان را با استعانت از ابزارهای مشروع فرهنگی - ادبی نظیر قصه، تشاتر و شعر به مردم استان و ایران معرفی نمایند. . . . اما متأسفانه این تلاشهای هدفمند و مخلصانه بعضاً با ندانم کاریها و سوءتدبیر مسئولین این شهرستان بی نتیجه و کم اثر می شود، آخرین مورد این مدعا برنامه صبح بخیر ایران بود که گروه تهیه کننده آن، بجای ارائه گزارش از سطح شهر و امکانات آن و انعکاس آداب و سنن مثبت و ریشه دار و پیشرفتهای علمی

ادامه در صفحه ۴

مسابقه نقاشی

سازمان پارک ها و فضای سبز شهرداری اهواز به مناسبت گرامی داشت درختکاری مسابقه نقاشی برگزار نمائید.

موضوع: درختکاری و اهمیت گسترش فضای سبز

مقطع سنی: دانش آموزان دبستان و راهنمایی

مهلت ارسال: تا ۷۹/۱۲/۲۰

علاقتمندان می توانند آثار خود را به نشانی کیان پارس - خیابان ایدون - بین خیابان ۱۳ و ۱۴ غربی سازمان پارکها و فضای سبز - دفتر حوزه معاونت فضای سبز ارسال نمایند.

ضمناً نام و نام خانوادگی - مقطع تحصیلی - نشانی و شماره تلفن فرستنده دقیقاً پشت برگ نقاشی نوشته شود.

روابط عمومی و امور بین الملل شهرداری اهواز

شورا

خبرنگار افتخاری می پذیرد

اهواز: ۵۲۵۱۷۳

تهران: ۶۴۲۵۴۴۸

شورا

آگهی می پذیرد

اهواز: ۵۲۵۱۷۳

تهران: ۶۴۲۵۴۴۸

دو زبانگی و مسائل آن در ایران

علی صلح جو

انتقاسی از کتاب نقد آگاه (۱۳۶۲ هـ ش)

بزرگسالان مهم است. بدون سوادآموزی به بزرگسالان هدف فوق تأمین نخواهد شد. قبلاً اشاره شد حدود ۴۵ درصد از جمعیت ایران را اقوام غیر فارس تشکیل می دهند. نکته قابل توجه در این زمینه این است که تعداد قابل ملاحظه‌ای از آنها افراد بزرگسالی هستند که از لحاظ سن اصولاً از مرز یادگیری زبان گذشته‌اند و یاد دادن سواد به آنها از طریق زبانی غیر از زبان مادری، کوبیدن میخ آهنی بر سنگ است. سوادآموزی به این گروه جز از طریق زبان مادری امکان ندارد.

یکی از مهمترین مسائل کشورهای چندزبانه، مسأله میان زبان (زبان میانجی) است. اگر چه استفاده از زبان مادری حق هر قوم یا ملت است، اما صرف زیستن در یک قلمرو سیاسی واحد ایجاب می کند که این اقوام با یکدیگر در ارتباط باشند. در چنین موقعیتی معمولاً یکی از زبانها به عنوان میان زبان برگزیده می شود و از طریق آموزش آن در سراسر کشور، وسیله ارتباطی

در اختیار همگان قرار می گیرد. اینکه کدامیک از زبانهای موجود در یک کشور باید نقش زبان میانجی را عهده دار شود، مسأله‌ای است مهم و اعمال هرگونه تعصب در این زمینه موجب خسارت‌های فراوان خواهد بود.

زبان فارسی برای به عهده گرفتن نقش زبان میانجی به چند دلیل نسبت به سایر زبانهای یازان از موقیت بهتری برخوردار است:

۱ زبان فارسی زبان بیش از نیمی از جمعیت ایران است.
۲ حجم و غنای آثار ادبی به این زبان بسیار بیشتر از سایر زبانهای رایج در ایران است.
۳ در دوران پشت سر گذاشتن روابط ارباب و رعیتی و رشد روابط نوین اجتماعی در ایران، زبان حکومت و در نتیجه زبان رسانه‌های گروهی و تحصیلات رسمی بوده است.
۴ رسانه ترجمه از زبانهای اروپائی و رد واقع محمل معرفی علوم و فنون جدید غرب بوده است.

به دلایل فوق زبان فارسی در مسابقه لئه‌ازاد با حفظ شرایط موجود، خود به خود زبانهای دیگر ایران را تحت الشعاع قرار خواهد داد. زبان فارسی با مشخصات فوق، علاوه بر اینکه زبان بیش از نیمی از مردم ایران است، باید به عنوان زبان دوم و زبان میانجی و مشترک همه مردم ایران به سایر اقوام غیر فارسی تدریس شود. علاوه بر این، تعدادی مدرسه فارسی زبان همواره باید در مناطق سر فارس وجود داشته باشد تا افراد علاقمند به تحصیل به فارسی از آنها استفاده کنند. این روند، همراه با بسج همه‌نیزوها در جهت ریشه‌کن کردن بی سوادی منجر بدان خواهد شد که پس از مدتی نه تنها همه مردم ایران باسواد شوند بلکه از طریق زبان فارسی بتوانند در هر نقطه از کشور با یکدیگر ارتباط برقرار کنند. تحمیل زبان فارسی به عنوان زبان تعلیم و تعلم به افرادی که زبان مادریشان غیر فارسی است، جریان ریشه‌کنی بی سواد را در کشور اگر غیر ممکن نسازد، مسلماً بسیار کند خواهد کرد و در نتیجه رشد جامعه را به تعویق خواهد افکند. آیه هدف این است که کشوری یک‌زبانه اما عقب افتاده داشته باشیم یا اینکه می‌خواهیم کشوری باشیم رشد یافته و پیشرفته، هر چند با چند زبان؟ واکنشی خصوصیات و جاذبه‌های زبان فارسی و تدریس آن به عنوان زبان میانجی چنانچه با تدبیرهای شایسته انجام گیرد، به احتمال قوی ایران را در یک سمت گیری به سوی یک زبانگی سراسری قرار خواهد داد و پس از یکی دو نسل مردم ایران به طیب خاطر زبان فارسی را زبان مادری خویش خواهند ساخت. به عبارت دیگر این مرحله دوزبانگی گذاری را طی خواهد کرد.

تفاوت این جریان با جریان تحمیل زبان فارسی به همه مردم ایران این است که شق اول، حتی اگر به نتیجه برسد، به قیمت یکی دو نسل عقب ماندگی تمام خواهد شد. در خاتمه بد نیست به نظر آنهایی که معتقدند دادن حق استفاده از زبان مادری در تحصیلاتن رسمی و سایر شئون زندگی موجب تقویت تمایلات تجزیه طلبانه خواهد شد، اشاره شود. اینان در واقع سرنا از سر گشاداش می‌نوازند، زیرا برعکس دقیقاً جلوگیری از این حق است که بر اثر آن، آن قوم خود را زیر تسلط قوم دیگر خواهد یافت و تمام تلاشش را برای رهائی از آن انجام خواهد داد.

♦ کلیه آیارهای موجود در این مقاله مربوط به سرشماری سال ۱۳۵۵ هجری شمسی می باشد.

«مردم ایران از هر قوم و قبیله که باشند از حقوق مساوی برخوردارند و رنگ و نژاد، زبان و مانند اینها سبب امتیاز نخواهد بود.»

واقعیت این است که ایران کشوری است دارای اقلیتهای زبانی.

بعضی از این زبانها، یعنی آذربایجانی، ترکمن، عربی، اصولاً ریشه ایرانی ندارند. بقیه نیز، همچون کر بلوچی و گیلک و مازندرانی، اگر چه از لحاظ تاریخی با فارسی کنونی همبستگی دارند، اما با معیارهای زبانشناسی همزبانی هر یک زبانی کامل اند. به عبارت دیگر نه تفهیم و تفهیم متقابل و نه هسته مشترک زنده‌ای بین آنها وجود دارد. بنابراین چنانچه معتقد باشیم، استفاده از زبان مادری همواره مناسبترین راه برای سواد آموزی است، لزوم استفاده از زبانهای فوق در تحصیلات

رسمی روشن خواهد شد. علاوه بر این لزوم پیوند بین مهارت‌های کتبی (خواندن و نوشتن) و مهارتهای شفاهی (گفتن و شنیدن) را نیز باید در نظر داشت. اجتماعاتی که این دو قلمرو در آنها در مسیرهایی کاملاً جداگانه و

واگرا سیر می کنند از لحاظ رشد علمی و اجتماعی پیشرفت چندانی نخواهند کرد. مصیبت بزرگی است اگر علوم و فنون را تنها بتوان خواند و نوشت، اما نتوان درباره آنها حرف زد! البته باید توجه داشت که این مسأله با تعلق داشتن هر علم به جرگه خاص اهل اصطلاح آن فرق دارد. درست است که بین اصطلاحات هر علم و گفتار روزانه تفاوت هست، اما این تفاوت به معنای جدائی کامل نیست. پیوند عمیقی بین آنها وجود دارد و مهمتر از همه دستور هر دو یکی است. چنانچه این پیوند وجود نداشته باشد، رشد هر دو قلمرو کند خواهد بود. درس خواندن به فارسی و حرف زدن به کردی اتلاف کردن مقدار زیادی انرژی فردی و اجتماعی است.

بنابراین می توان نتیجه گرفت که داشتن حق تحصیل به زبان مادری تأثیر مستقیمی بر رشد باسواد و در نتیجه رشد اجتماعی و اقتصادی کشور خواهد داشت. البته مسلماً در ابتدای کار مشکلاتی از قبیل تهیه کتابهای درسی و تدوین الفبای آوانگار برای آن زبانها وجود خواهد داشت، اما تمام اینها حل شدنی است و این رکود موقت در مقایسه با بهره‌گیریهای آینده بسیار ناچیز خواهد بود. عده‌ای نیز مسأله فقر این زبانها را از لحاظ اصطلاحات علمی در مقایسه با فارسی مطرح می کنند و می گویند این زبانها، به دلیل فقدان اصطلاحات علمی، نمی‌توانند رسانه علوم قرار گیرند. این نکته درستی است، اما مشکل را باید حل کرد، نه اینکه از آن فرار کرد. این بدان می‌ماند که زبان فارسی در برابر جریان نه سیل (عظیم رشد علوم و فنون دنیای پیشرفته یارای برابری نه مقاومت ندارد، بیائیم آن را کنار بگذاریم و به زبان انگلیسی درس بخوانیم. حتی اگر این امکان وجود داشت، تازه با مسأله مهم درس خواندن به یک زبان و حرف زدن به زبان دیگر روبرو بودیم. راه حل برطرف کردن این نقیصه همان به جریان انداختن خود این زبانها در عرصه علوم و فنون است. زبان در رویارویی با نیازهاست که خود را می‌سازد و غنی می‌شود. البته زبان فارسی در رفع این مشکل می‌تواند کمک زیادی به زبانهای موجود در ایران بکند، نه اینکه به آن تعداد از اصطلاحات را که زبانهای مزبور در ساختنشان ناتوانند، به آنها قرض بدهد.

رسانه‌های گروهی در این زمینه نقش عظیمی دارند. روزنامه‌ها، مجله‌ها، کتابهای غیر درسی، رادیو و تلویزیون در تمام شئون زندگی مؤثرند و چنانچه پایانی تحصیلات رسمی به زبان مادری، آنها نیز زبان غنی شده مادری را بپراکنند، به زودی آن زبان گونه‌ادی و علمی خود را باز خواهد یافت و اهل آن زبان برای رسیدن به قله ثبات دیگر مجبور به عبور از سنگلاخهای زبان دیگر نخواهند بود. خوشبختانه قانون اساسی (ماده ۱۵) حق استفاده از زبانهای محلی و قومی در مطبوعات و رسانه‌های گروهی و تدریس ادبیات آنها در مدارس در کنار زبان فارسی را اعلام داشته است. (البته این تنها در سطح رسانه‌های گروهی است و زبان فارسی همچنان زبان رسمی و در نتیجه زبان مدرسه و مکاتبات اعلام شده است). مسأله مبارزه با بی سواد و ریشه‌کن کردن آن نیز باید مورد توجه قرار گیرد. برای این منظور سوادآموزی، به

چندزبانه را شاید بتوان به دو شاخه کلی تقسیم کرد. یکی آنکه معتقد است همه زبانها باید همچون موادی درون دیگ جوشان در هم ادغام شده و به صورت یک زبان در آیند و نظر دیگر معتقد به تکرر فرهنگی و باقی ماندن فرهنگها و زبانهای گوناگون در کنار یکدیگر است. آنچه مسلم است تحمیل فرهنگی و بخصوص تحمیل زبانی همواره نتایج بدی داشته است. آن تعداد از تحمیل‌های زبانی نیز که ظاهراً به هدف رسیده‌اند، به قیمت بسیار سنگینی تمام شده‌اند. لازم به تذکر است که مسائل دوزبانگی و شیوه حل آنها در مناطقی که دو زبان با موقعیتی تقریباً برابر در مقابل هم‌اند، (همچون انگلیسی و فرانسه در کانادا) و مناطقی که یک زبان جهانی در مقابل یک زبان محلی قرار گرفته باشد، (انگلیسی و ولش در ولز) با هم تفاوت دارد.

مشکل عمده در برنامه‌ریزی‌های آموزشی در مناطق دو زبانه یا چند زبانه معمولاً در کشورهای سرمایه داری، که در آنها یکی از زبانها به عنوان زبان رسمی اعلام می‌شود، رخ می‌نماید. مسأله زبان رسمی بدین معناست که اقلیت‌های زبانی تنها در صورت یاد گرفتن آن زبان حق آموزش و تحصیل دارند و ریشه نابرابریهای آموزشی دقیقاً در همینجاست. تا همین اواخر در ایالت‌های جنوب غربی آمریکا دانش‌اموزان اسپانیائی حق نداشتند به اسپانیائی حرف بزنند و چنانچه دانش‌آموزی «مرتکب» چنین خلافی می‌شد می‌بایست در ازای هر کلمه مبلغ معینی جریمه بپردازد و در بعضی موارد دهان خود را بشوید. مسؤولان مدرسه‌ها حتی اسمهای اسپانیائی را عروض می‌کردند و خوانیتو (Juanito) را به صورت (Johnny) در می‌آوردند. در یک آمارگیری که در سال ۱۹۷۰ در ۵ ایالت جنوب غربی آمریکا انجام شد معلوم گردید که حدود ۸۰ درصد از دانش‌آموزانی که نام خانوادگی آنها اسپانیائی بود، به تحصیلات دانشگاهی نپرداخته و حدود ۵۰ درصد از آنها در همان سالهای ابتدائی ترک تحصیل کرده بودند.

ایران کشوری چند زبانه و بنابراین نمی‌تواند با دشکل فوق روبرو نباشد. بلوچ هفت ساله‌ای که هرگز در جریان زبان فارسی نبوده است، چگونه خواهد توانست از طریق زبان فارسی باسواد شود.

ممکن است گفته شود هزاران نفر از چنین بلوچهائی از طریق زبان فارسی باسواد شده‌اند و به سطح دانشگاه رسیده‌اند. این ادعا درست است، اما نمی‌توان انکار کرد که شاید به همین تعدا بلوچ - یا هر اقلیت زبانی دیگر - صرفاً به دلیل ناتوانی در عبور از این سد زبانی تحصیل را رها کرده و بیسواد باقی مانده‌اند. برای روشن تر شدن مسأله میتوان وضعیتی را فرض کرد که زبان رسمی تحصیل در ایران زبان انگلیسی باشد. آیا میزان تحصیلات رسمی همین قدر خواهد بود؟ مسلماً نه، زیرا تعداد زیادی از نوآموزان به خاطر مواجه شدن با یک زبان جدید، عطای آن را به لقایش خواهند بخشید.

ممکن است گفته شود چه بسیار کودکان متعلق به خانواده‌های مهاجر بوده‌اند، که تحصیلات خود را در کشور دیگر به زبانی غیر از زبان مادری خود انجام داده و موفق نیز بوده‌اند. این مسأله دیگری است و قابل مقایسه با وضعیت

آن بلوچ در کلاس درس فارسی نیست. فلان مهاجر ایرانی نه تنها مواد آموزشی را به زبان دیگری یاد می‌گیرد، بلکه در آن محیط آن زبان نیز هست. او ریاضی را در مدرسه به انگلیسی می‌خواند، اما وقتی می‌خواهد بلیط اتوبوس هم بخرد باید مقصود خود را به انگلیسی بیان کند، و این با موقعیت بلوچی که نتهدا در سهارا مجبور است به فارسی بخواند و به جز محیط کلاس درس هیچ موقعیت دیگری برای استفاده از زبان فارسی ندارد، تفاوت اساسی دارد. در واقع تحمیل زبان به معنای محدود خود، در این مورد مصداق دارد، زیرا آن بلوچ که در تمام عرصه‌های زندگی خود به بلوچی حرف می‌زند، در کلاس درس مجبور است به زبانی که از نظر او تفاوتی با زبان خارجی ندارد سخن بگوید. چنانچه زبان آموزگار نیز با زبان شاگرد و درس متفاوت باشد، این مشکل دو چندان خواهد شد. بسیاری از آموزگاران ترک‌زبانی که در کردستان به فارسی درس می‌دهند. مواد آموزشی به فارسی، شاگرد کرد، معلم ترک!

در اصل نوزدهم قانون اساسی فعلی ایران آمده است:

جغرافی زبانی در ایران

ایران سرزمین پهناوری است به وسعت ۱۶۴۸۰۰۰ کیلومتر مربع که سی و شش میلیون نفر (سرشماری سال ۱۳۵۵ شمسی) جمعیت دارد. صرف نظر از تفاوت‌های گوناگونی که از لحاظ معیشت، آداب و رسوم و مذهب در میان گروه‌های قومی ساکن در ایران وجود دارد، این اقوام از لحاظ زبانی نیز به چند گروه تقسیم می‌شوند. و از آنجا که زبان معیار مهمی برای هویت قومی است، طبقه‌بندیهای زبانی عمدتاً بر طبقه‌بندیهای قومی نیز منطبقند. ترکیب جمعیت ایران از لحاظ زبانی به صورت زیر است: فارس، آذربایجانی، ترکمن، کرد، بلوچ، عرب و گیلک و مازندرانی.

علاوه بر اقوام عمده فوق، گروه‌های زبانی کوچکتری نیز وجود دارند که اولاً مجال بحث در باره آنها در اینجا نیست و ثانیاً بعضی از آنها به دلیل نزدیکی با گروه‌های زبانی فوق قابل ادغام در آنها می‌باشند.

اقوام فوق از لحاظ زبانی هر یک دارای هویت هستند، بدین معنا که هر یک از آنها زبان مادری خاص خود را دارد و هیچیک از آنها قادر نیست بدون تماس و یا آموزش قبلی، زبان دیگری را بفهمد یا بدان سخن گوید.

با در نظر گرفتن پراکندگی گروه‌های قومی در مناطق نسبتاً مشخص جغرافیائی ایران، و با در نظر گرفتن جمعیت غالب در استانهای که این اقوام در آنها ساکن‌اند، بر اساس سرشماری عمومی سال ۱۳۵۵، جمعیت گروه‌های قومی و زبانی ساکن در ایران را به صورت زیر می‌توان تخمین زد: فارس (۲۰ میلیون)، آذربایجانی (۵ میلیون)، کرد (۴ میلیون)، عرب (۲ میلیون)، ترکمن (۱ میلیون)، بلوچ (یک میلیون)، گیلک و مازندرانی (۳ میلیون). همانطور که ملاحظه می‌شود حدود ۴۵ درصد از جمعیت ایران را غیر فارسی‌ها تشکیل می‌دهند. در نظر نگرفتن این واقعیت = وجود تفاوت‌های زبانی بین اقوام ساکن در ایران = موجب خواهد شد که برنامه‌های آموزشی در سراسر مملکت، هر چند هم با دقت طرح‌ریزی شده باشند، با موفقیت کامل صورت نپذیرند. اگر چه این مسأله در درجه اول به سیاست و نگرش حکومت به مسأله اقوام گوناگون در ایران مربوط است، با اینهمه تا آنجا که به زبانشناسان و متخصصان آموزشی مربوط می‌شود، آنها باید مسائل ناشی از در نظر نگرفتن تفاوت‌های زبانی و آثار منفی آن در پیشبرد آموزش و فرهنگ گوشزد کنند و ابعاد و اعماق این مسأله را روشن سازند.

برنامه‌ریزی آموزشی در کشورهای چندزبانه: برنامه‌های آموزشی در نواحی یک زبانه بسیار آسانتر از نواحی دوزبانه است. در ناحیه یک زبانه، به خاطر آنکه زبان مادری افراد یکی است، مسأله‌ای به نام دوزبانگی وجود ندارد و هیچ دانش‌آموزی به علت ضعف یا ندانستن زبان با دشواری روبرو نمی‌شود. برعکس در نواحی دوزبانه، از آنجا که افراد با دو زبان سرو کار دارند، کار برنامه‌ریزان آموزشی بسیار مشکل است.

امروزه نقش زبان در یادگیری موارد آموزشی روشن شده است. بسیاری از دانشجویان ایرانی که بدزاسی ادامه تحصیل به خارج از ایران رفته‌اند، با این مشکل

روبرو بوده و اغلب از همدردیهای خارجی خود عقب مانده‌اند. آن دانشجوی ایرانی که بر ریاضیات تسلط دارد اما در انگلستان در کلاس ریاضی نمی‌تواند براضی مطلب را درک کند، مشکلی غیر از ناتوانی در زبان انگلیسی ندارد. عین همین مشکل در داخل یک کشور چندزبانه، مانند ایران نیز وجود دارد.

برنامه‌های آموزشی یک کشور چند زبانه چگونه باید باشد؟ آیا آموزش باید به یک زبان صورت گیرد یا به چند زبان؟ آیا مواد آموزشی را باید تنها به یک زبان تهیه کرد و اعلام کرد هر که طابوس خواهد باید جور سفر به هندوستان را بکشد، یا اینکه به تعداد زبانهای رایج در کشور باید مواد آموزشی تهیه کرد؟ اینها مسائلی است که طرح آنها، به خاطر تداخل با مسائل سیاسی، همواره مشکل بوده است و به همین دلیل کسانی که به عمق این مسائل و زبانهای ناشی از بی‌توجهی به آن پی برده‌اند، کمتر فرصت یافته‌اند که مسأله را آنچنان که باید بشکافند.

نظ‌های مختلف در مورد طرز آموزش در مناطق

مطبوعات محلی بایدها و نبایدها

در استانه‌های حاشیه‌ای
به دلیل وجود قومیت‌های مختلف
و با آداب و رسوم و فرهنگ‌های
متفاوت، علی‌القاعده
حرکت برای مطبوعات
حرکت بر روی تیغ باریکتری
خواهد بود و در طرح مشکلات
و مسائل منطقه‌ای بدلیل تأخر
فرهنگی و سیاسی حاکم بر منطقه
کار بسیار مشکل‌تر
به نظر می‌رسد.

هم از دید مردم و هم از زاویه مسئولان منطقه‌ای
چنین مواردی را مطرح و بررسی کنند و یک رابطی
بین مردم و مسئولان بومی از یک طرف و
مسئولان کشوری از طرف دیگر برقرار نمایند.
یا به طور مثال هم اکنون برنامه هائی در دست
تدوین است که مناطق خرمشهر و آبادان را به
مناطق آزاد تجاری تبدیل نماید و نمایندگان در
حال پیگیری این مسأله هستند. در این زمینه
مطبوعات محلی می‌توانند کارکرد و چگونگی
فعالیت مناطق آزاد را بررسی کنند و ببینند که آیا
در خرمشهر و آبادان چنین شرایطی وجود دارد یا
خیر؟ روشها چیست؟ و پیشنهادات کارشناسان
در این زمینه چه می‌باشند؟ در این صورت
مسئولان مربوطه به فکر می‌افتند و اینگونه است
که کاتالیزوری بین مردم و مسئولین رخ خواهد
داد.

کهرام نماینده اهواز در پاسخ به این نکته که
با توجه به کم ظرفیت بودن مسئولان محلی
نسبت به انتقادات مطبوعات، وظیفه مطبوعات
را در این راستا چگونه می‌دانید، پاسخ داد: البته
این واقعیتی است که هر کسی مشکل را از زاویه
دید خود می‌بیند و با شرایط خودش به تحلیل
قضایا می‌نشیند. مثلاً مردم چون اطلاعاتشان
نسبت به مسائل محدود است، با شرایط
محدودتری مشکلات را نظاره می‌کنند و بعد از
آن مطبوعات با دید وسیعتر می‌توانند مشکلات
را بررسی نمایند. یعنی هم مردم را در اختیاردارند
و هم مسئولان.

در این زمینه صرفاً سخنان مسئولان را
منعکس کردن و یا فقط دیدگاه‌های مردم را بیان
کردن کفایت لازم را نمی‌کند و به نظر من
مطبوعات اگر پیوند بین مردم و مسئولان را برقرار
کنند این پیوند می‌تواند مبارک باشد.

می‌توانند داشته باشند و با تقویت همدیگر و بر
اساس همکاری و جدای از رقابت‌های مرسوم در
بین نشریات محلی می‌توانند کمک مؤثری در
پیش بردن پروژه توسعه یافتگی استان داشته باشند
و بالاخص مسأله قومیت‌ها این ضرورت را می‌طلبند
که زمینه‌های تفاهم و تعامل مثبت ایجاد شود.
باید توجه داشته باشیم که وجود قومیت‌ها هم
می‌تواند یک تهدید برای درگیری‌های بی‌حاصل و
بعضاً مخرب باشد و هم می‌تواند به عنوان عامل
مثبت به آن نگرست و وجود قومیت‌ها و فرهنگ‌های
متفاوت برای زیباتر شدن پدیده‌های زندگی و
برای یک نوع همزیستی مسالمت‌آمیز نقشی موجه
و انسانی را ایفا می‌کنند.

دکتر حمید کهرام درباره مطبوعات داخلی
معتقد است که: در حال حاضر با توجه به اینکه
روزنامه‌های سراسری را توقیف کرده‌اند،
مطبوعات محلی وظیفه‌ای دوجندان را عهده‌دار
شده‌اند که از دو زاویه می‌توانند در جهت تحقق

اهداف مردم منطقه کار کنند. اول در مورد مسائل
در بعد کلی و دیگری پرداختن به مسائل بومی و
محلی. به دلیل تعطیلی تعدادی از مطبوعات
سراسری نقش و کارکرد مطبوعات محلی بسیار
پررنگتر شده است. با توجه به اینکه در خوزستان
و جاهائی نظیر آن مشکلات زیادی انباشته شده
است و در ضمن مطبوعات محلی مثلاً در
خوزستان، باید این مسائل را به صورت
برنامه‌ریزی شده مورد بررسی قرار دهند و اگر با
یکدیگر هماهنگ باشند، در پیشرفت منطقه
بسیار مؤثر خواهد بود. مثلاً صنایع فولاد در
خوزستان و یا صنایع نفت را به صورت هماهنگ
و برنامه‌ریزی شده بررسی کنند و پیشنهادات مردم
و کارشناسان بومی را منعکس بکنند و رد حقیقت

اشاره: در جوامع پیشرفته، اجماع بر این
است که نشریات محلی و تخصصی به تدریج
جای نشریات ملی و سراسری را خواهند گرفت.
الوین تافلر در کتاب موج سوم، نیز خبر از
کاهش تیراژ نشریات بزرگ در جهان غرب و
افزایش تیراژ نشریات محلی داده و این پدیده را
کاملاً متناسب با وضعیت نوین جهان دانسته
است.

اما در کشور ما اینک کمتر دیده می‌شود که
نشریات محلی به همان میزان نشریات سراسری
از جذابیت و در نتیجه استقبال خوانندگان
برخوردار باشند. جذابیت رقابت ناپذیر نشریات
سراسری و کمبود امکانات نشریات محلی از
عوامل این امر ارزیابی می‌شود.

گزارشی که در ادامه می‌آید تقریر نظرات دو
تن از نمایندگان مجلس شورای اسلامی در همین
زمینه می‌باشد. امید آنکه این موضوع مهم مورد
بررسی و بحث سایر صاحب‌نظران نیز قرار گیرد.
نشریه شورا نیز تلاش خواهد کرد که به نوبه خود،
در آینده بیشتر به این بحث بپردازد:

کربلانی نماینده مردم اهواز و عضو کمیسیون
سیاست خارجی و امنیت ملی، نقش و کارکرد
مطبوعات محلی را متفاوت از نقش مطبوعات
سراسری نمی‌داند و می‌گوید:

مطبوعات محلی علاوه بر کارکردهای
مشابه، یک سری کارکردهای اضافی نیز دارند.
آن این است که ملاحظات منطقه‌ای را پررنگتر و
با جلوه بیشتری ارائه می‌دهند. ملاحظات
منطقه‌ای برگشت به این نقطه است که در
استانه‌های حاشیه‌ای به دلیل وجود قومیت‌های
مختلف و با آداب و رسوم و فرهنگ‌های متفاوت،
علی‌القاعده حرکت برای مطبوعات، حرکت بر
روی تیغ باریکتری خواهد بود و در طرح مشکلات
و مسائل منطقه‌ای بدلیل تأخر فرهنگی و سیاسی
حاکم بر منطقه، کار بسیار مشکل‌تر به نظر
می‌رسد و در همین راستا و به همان میزان
مسئولان استان از روحیه انتقادپذیری کمتری
برخوردار هستند و اغلب در مواجهه با انتقادات
مطرح شده از سوی مطبوعات، زود برآشفته

**وجود قومیت‌ها و فرهنگ‌های متفاوت
برای زیباتر شدن پدیده‌های زندگی
و برای یک نوع همزیستی
مسالمت‌آمیز نقشی موجه و انسانی
را ایفا می‌کنند**

می‌شوند و جبهه‌گیری می‌کنند و ناراحتی خود را
به شکل عدم تحویل گرفتن و انجام مصاحبه و
عدم کمک و تقویت نشریات محلی بروز
می‌دهند.

کربلانی با اشاره به تولد نشریات جدید در
استان و نشاطی که در این زمینه پدید آمده است،
معتقد است: در استان خوزستان نشریات
موجود، نقش بسیار مهمی در توسعه یافتگی

نامه جمعی از جوانان و دانشگاهیان به فرماندار شادگان

نبوده که از شخصیت‌های فرهنگی و ادبی این شهر بهره
ببرند تا اینکه سراغ کسی بروند که از انتساب خود به
شهرستان شادگان استکاف می‌کند؟ در کدام مقطع و برهه
تاریخی از تاریخ مردم این شهرستان قهوه را در آلونک
حصیری نصب شده در پارک می‌نوشیدند؟ اگر این طریقه
معرفی باشد پس توهین و حرمت شکنی به چه چیزی
گفته می‌شود؟ گفته می‌شود که آقای واحدی لباسهای
رسمی مردم این شهر و مخصوصاً چفیه سادات را در
پایان برنامه به نحوی موهن و دور از نزاکت به زمین انداخته
است. چفیه‌ای که ایشان در حضور آن همه
جمعیت حاضر از آن تحت عنوان «شال» یاد نموده
بود. جناب فرماندار، برادر محترم! با وجود این ریت‌مند
و لحن تحکم‌آمیز شاید تصور فرمایید که با جماعتی

ادامه از صفحه اول
و فرهنگی آن به میان دوردست‌ترین روستاهای این
شهرستان رفت و با ناشیگری و تجاهل به انعکاس آداب و
سنن حاشیه‌ای و غیر رسمی مبادرت نمود. . . .
دوربین‌های برنامه صبح بخیر ایران روی گنبد‌های آن
زوم می‌کنند و مترجمان ناشی و بی دغدغه شاید برای
خود شیرینی و سوء استفاده‌های شخصی به تحریف
واقعیات مبادرت می‌ورزند. . . . . آیا چشم اندازهای
زیبا و سرسبز روستای «خروسی»، کارگاه‌های بسته بندی
خرمادر اطراف شهر، مجموعه فنی حرفه‌ای و کارآموزان
جوان و مستعد آن و بسیاری از موارد دیگر قادر نبود
عطش دوربین آقای واحدی را فرو بنشانند و کنج‌کاوی او
را در ارتباط با استعدادها و قابلیت‌های شغلی و معیشتی
این شهرستان ارضا نمایند؟ آیا برای معرفی شادگان شایسته

متعصب، خشک مسلک و بدبین مواجهید، اما حقیقت چیز
دیگری است. نمی‌دانیم قبل از اینکه منصب فرمانداری این
شهر را احراز کنید از بعد مردم‌شناسی مطالعاتی در نحوه
سلوک و زیست این مردمان داشته‌اید یا نه؟ در هر حال لازم
است به استحضار شما برسانیم که اینان مردمی سخت‌کوش
و صادق، خوش قلب و متعهدند که به اراده عمومی
حاکمیت در جهت قانون‌مداری و نظم احترام می‌گذارند و
در طی سالیان جنگ، اخلاص و پامردی خود را به
انحاء مختلف نشان دادند. در پایان امیدواریم با کمک
نخبگان و دلسوزان این شهرستان بتوانید چهره روشن و
حقایق این شهر را به خصوص در زمینه فرهنگی به استان و
ایران معرفی نمائید. . . ما در این امر حساس و پرمسئولیت
یار و یاور شما خواهیم بود. . . .

مکاتب سیاسی اتواریتاریانیسم (Authoritarianism)

حامد شجاعی باغینی
فلسفه اتواریتاریانیسم بر این باور است که قدرت
باید در یک گروه محدود و خاص، که پیشوایان جامعه
هستند، خلاصه گردد و همه آزادی‌های موجود وابسته به
قدرت دولت و حکومت باشد. رژیم‌های دیکتاتوری
مولود نگرش اتواریتاریانیستی افراطی هستند. در کنار
این فلسفه و دیدگاه خاص سیاسی: می‌توان از
اتوکراسی (Autocracy) نیز نام برد. اتوکراسی نیز
همچون اتواریتاریانیسم بر مبنای وجود قدرت مطلقه در
دست زمامدار پایه‌ریزی شده است. در زمانهای
اتوکراتیک، یک فرد در رأس امور قرار می‌گیرد و هیچ
قانون و قاعده خاصی برای نظارت بر عملکرد او وجود
نخواهد داشت. از سوی دیگر فرد مذکور دارای قدرت
نامحدود است و فرمانبرداری جامعه از او یا بر مبنای
وفاداری و یا بر پایه ترس از قدرت حکمران می‌باشد.
همانطور که مشاهده می‌شود، تفاوت اساسی
اتواریتاریانیسم با اتوکراسی در این است که در اولی
قدرت می‌تواند در اختیار چند پیشوا باشد، در حالیکه
در دومی، قدرت در اختیار یک نفر است. رژیم‌های
سلطنت مطلقه نمونه‌های خوبی برای اتوکراسی به کار
می‌روند. (نظیر آنچه در ایران دوره پهلوی به چشم
می‌خورد). مروری بر تاریخچه فلسفه اتواریتاریانیسم،
نشان‌دهنده آن است که نطفه این نوع تفکرات و
استدلالات فلاسفه قدیم یونان و بزرگ ارسطو منعقد
گردید. مطابق باور ارسطو، «کل مقدم بر جزء است،
پس دولت مقدم بر فرد است».

در قرن ۱۶ میلادی، شران بودن «فلسوف فرانسوی
با وضع فرضیه حق حاکمیت و قدرت مطلقه سلطنت و
ماکیاولی» با طرفداری از قدرت مطلقه زمامدار،
موجبات تقویت فلسفه اتواریتاریانیسم را فراهم کردند.
«توماس هابز» در قرن ۱۷ راه «بودن» و ماکیاولی را در
نیل به قدرت مطلقه زمامدار ادامه داد. اما در قرن ۱۸ با
رواج تفکرات فردگرایانه، اندیشه اتواریتاریانیسم با رکود
و کم‌آبایی مواجه گشت. با آغاز قرن ۱۹ میلادی،
فلاسفه و نظریه‌پردازانی نظیر هگل، مارکس، انگلس
و نیچه با طرفداری از حاکمیت و قدرت مطلقه
حکمران، مجدداً زمینه مطرح شدن تفکرات
اتواریتاریانیستی را فراهم آوردند که حاصل آن در قرن
بیستم با قدرت نمائی و دیکتاتوری چهره‌هائی نظیر
لنین، استالین، هیتلر و موسولینی در مرام‌های کمونیسم
و فاشیسم، ملاحظه گشت. با این حال، به نظر
می‌رسد که با آغاز قرن بیست و یکم و پیدایش اندیشه‌ها
و علائق آزادخواهانه و مردم‌سالارانه در اکثر نقاط
جهان، دوران فلسفه اتواریتاریانیسم و همچنین
حکومت‌های اتوکراتیک، حداقل به شکل قدیمی آن به
سر آمده باشد: اما جای تعجب نخواهد بود اگر روح
ماکیاولیستی سیاست، این فلسفه را به نوع دیگر برای
نیل به قدرت مطلقه، به خدمت درآورد. باید منتظر ماند
و هوشیار بود.

**هفته نامه شورا «فارسی - عربی»
سیاسی، فرهنگی، اجتماعی
صاحب امتیاز و مدیرمسئول:
حمیدرضا صالحی**

**زیر نظر شورای سردبیری
دفتر اهواز - انتهای خیابان سلمان
فارسی - بعداز بزرگراه آیت الله**

**بهبهانی - کوچه شهید
محمود صالحی - پلاک ۱۹۲
تلفن: ۵۲۵۱۷۳**

**دفتر تهران - انتهای بلوار کشاورز -
خیابان دکتر قریب - پلاک ۵۶ -
واحد ۴**

تلفاکس: ۰۲۱-۶۴۲۵۴۴۸